

Vlaanderen
is milieu

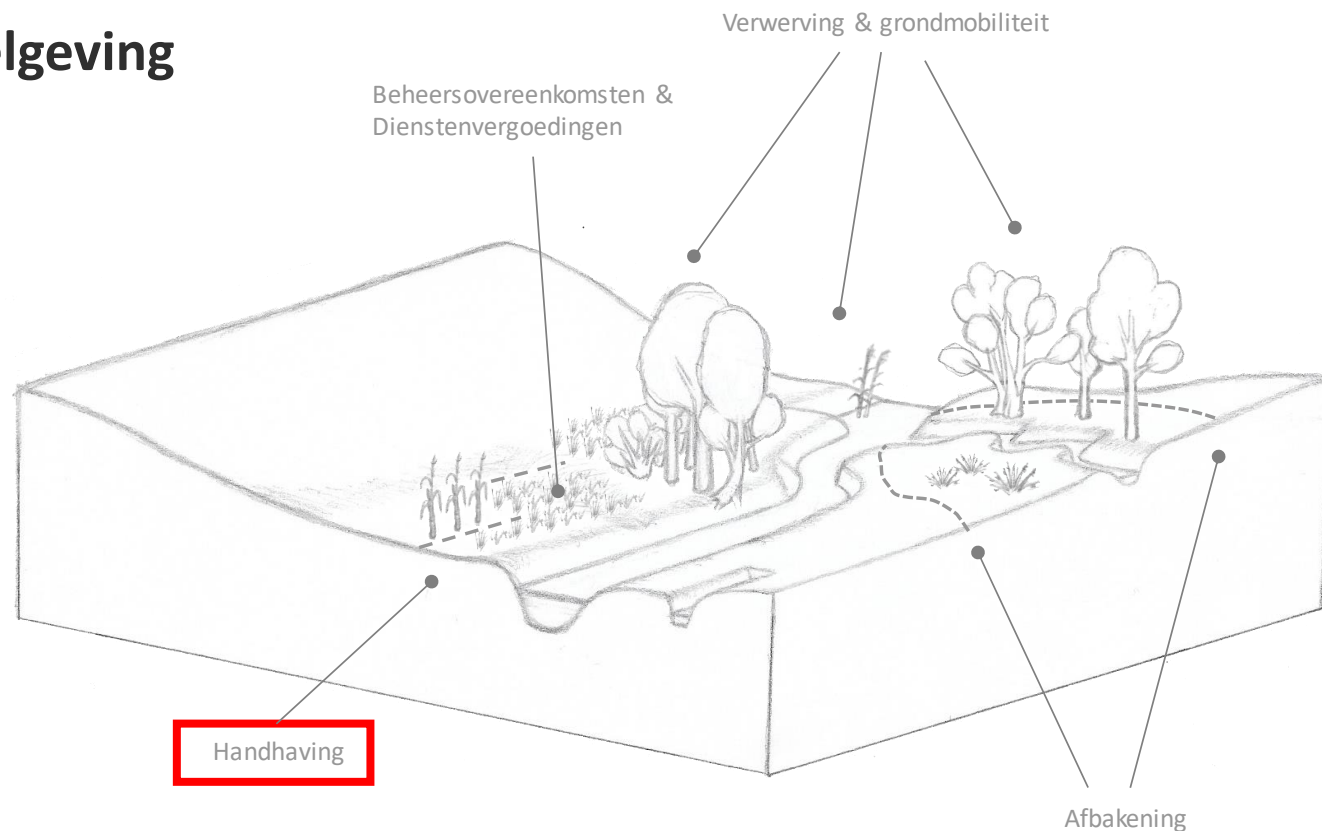
Principes en handhaving van afstandsregels langs waterlopen

VMM - Afdeling Operationeel Waterbeheer
Dienst Beheer Onbevaarbare Waterlopen
CIW Workshop Handhaving 7 dec 2018

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

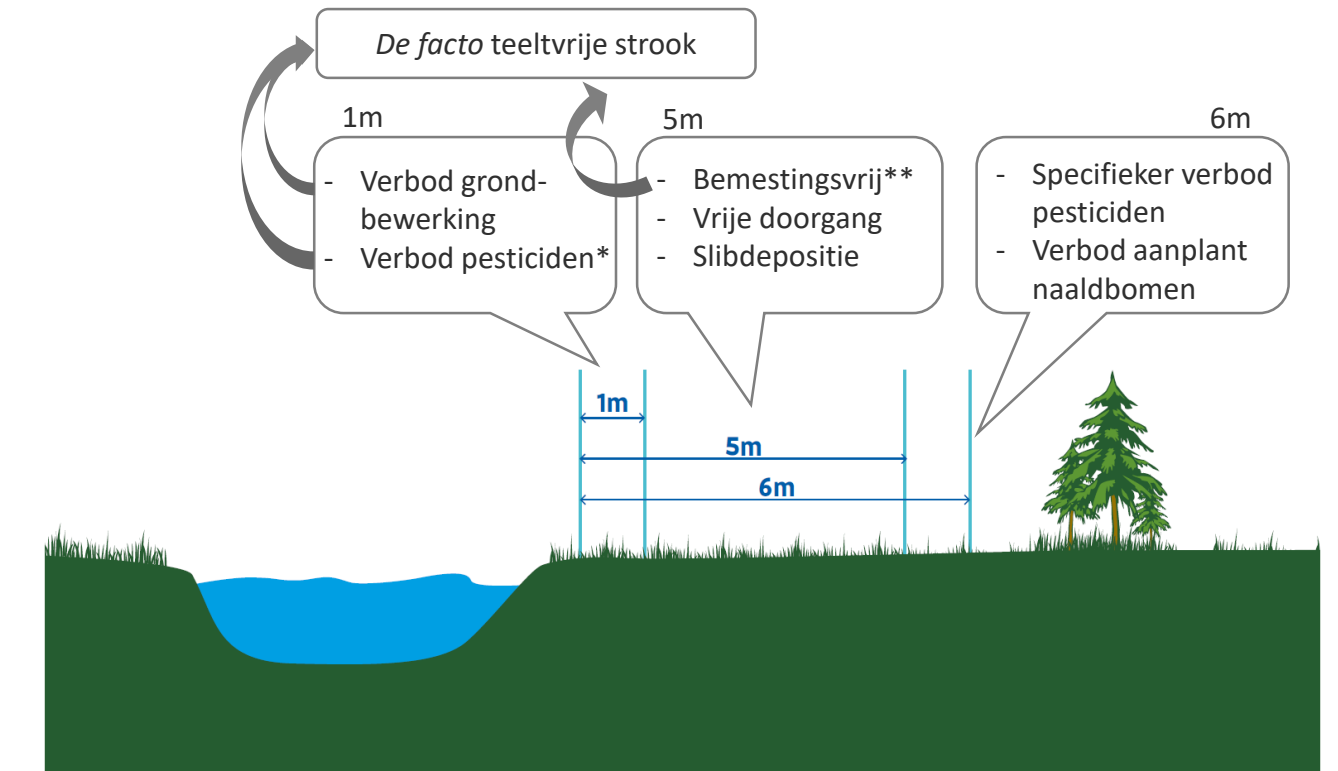
Handhaving vormt belangrijke pijler in beheer van waterloop en oeverzone

- ▶ Breed en grootschalig inzetbaar
- ▶ Wettelijk verankerd
- ▶ Duidelijke regelgeving

Overzicht afstandsregels langs waterlopen

- Afstandsregels tegen verontreiniging en afkalving (DIW)
- Afstandsregels voor beheer en onderhoud (WOW)

* Grotere afstanden mogelijk i.f.v. pesticide en toedieningsmethode

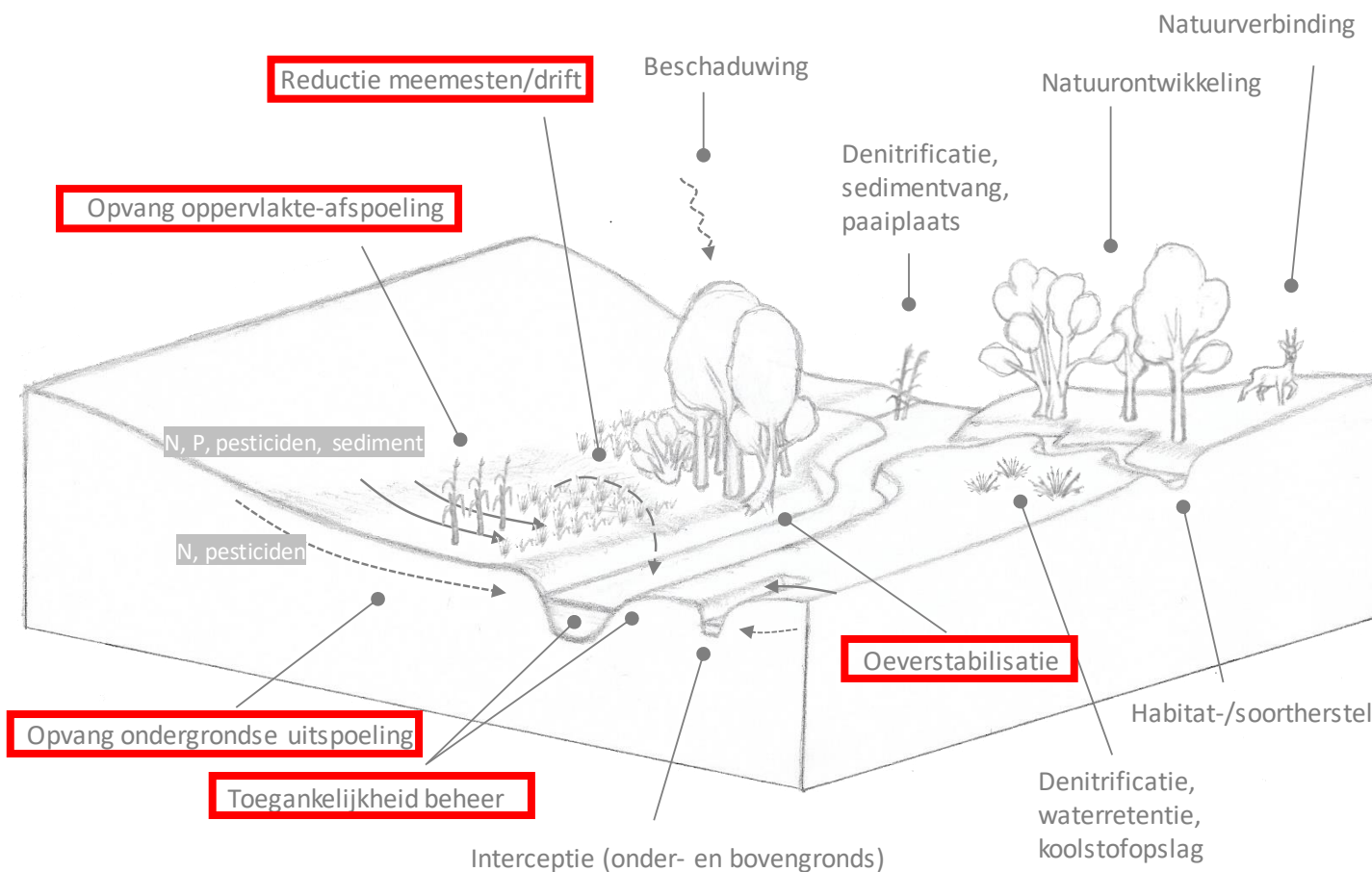
** 10m bemestingsvrije afstand in Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) of hellende percelen

Handhaving langs onbevaarbare waterlopen

► Handhavingsbevoegdheden waterbeheerders

- Verbod op illegale lozingen (art. 2 wet oppervlaktewater)
- Verbod op sluikstorten (art. 12 van materialendecreet)
- Verbodsbepalingen op de oever (bemesting, pesticiden, ploegen, bouwwerken) (DIW art. 10)
 - × Mest (DIW, art. 10 §1,1°):
 - Verbod op bemesting binnen 5 meter
 - 10 meter in VEN en hellende gebieden
 - × Pesticiden
 - DIW, art. 10 §1,2°: Verbod op gebruik binnen de meter
 - Pesticidenbesluit: verbod op gebruik binnen de 6 meter (voor openbaar domein en terrein voor commerciële doeleinden, met uitzondering van land- en tuinbouwactiviteiten)
 - × Grondbewerking (DIW, art. 10 §1,3°):
 - Verbod op ploegen binnen de meter
 - × Bouwwerken (DIW, art. 10 §1,4°):
 - Verbod op bovengrondse constructies binnen de 5 meter
- Doorgang, machtigingen,... (wet onbevaarbare waterlopen, na geplande aanpassingen)

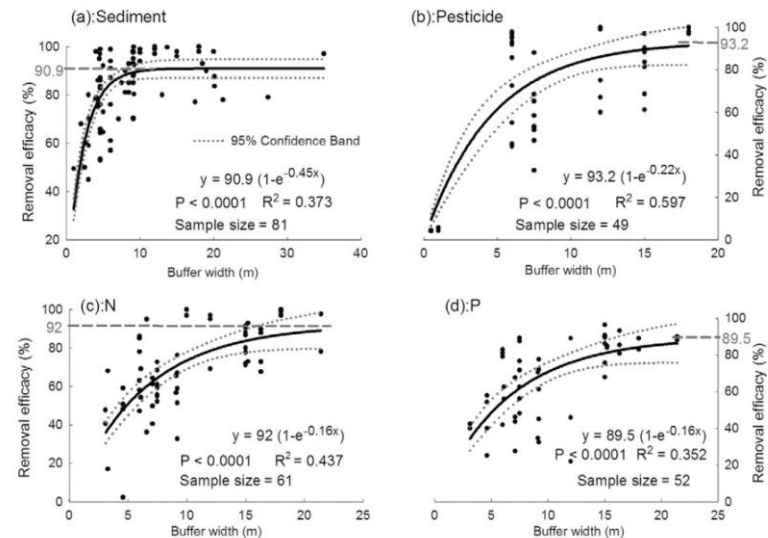
Functies van afstandsregels

Raakvlak met meerwaarde en efficiëntie van bufferstroken

- Nutriënten: Landbouw is verantwoordelijk voor 66% totale N-vracht en 37% totale P-vracht (VMM, 2016)

Bufferbreedte (m)		Gemodelleerde efficiëntie (%)			
		Stikstof	Fosfor	Pesticiden	Sediment
Waterloop	1	14	13	18	33
	5	51	49	62	81
	10	73	71	83	90
	20	88	86	92	91

Zhang et al. (2010) A review of vegetated buffers and a meta-analysis of their mitigation efficacy in reducing nonpoint source pollution. J. Environ. Qual. 39

Bemestingsvrije strook

- ▶ **Juridisch kader**

- Mestdecreet: 5m langs geklasseerde waterlopen
- DIW: 5m langs alle waterlichamen (VEN of 8% helling: 10m)

- ▶ **Beperking direct meebemesten van waterloop**

- ▶ **Erosiegevoelige gebieden**

- Opvang van afspoelende mest

- ▶ **Verschraling bodem**

- Extra binding en retentie van uitspoelende nutriënten mogelijk

- ▶ **Verhoogde reistijd van nutriënten**

- Meer kans op denitrificatie (N)
- Meer kans op sorptie (P)

- ▶ **Efficiëntie hangt af van bodemgesteldheid, hydrologie,...**

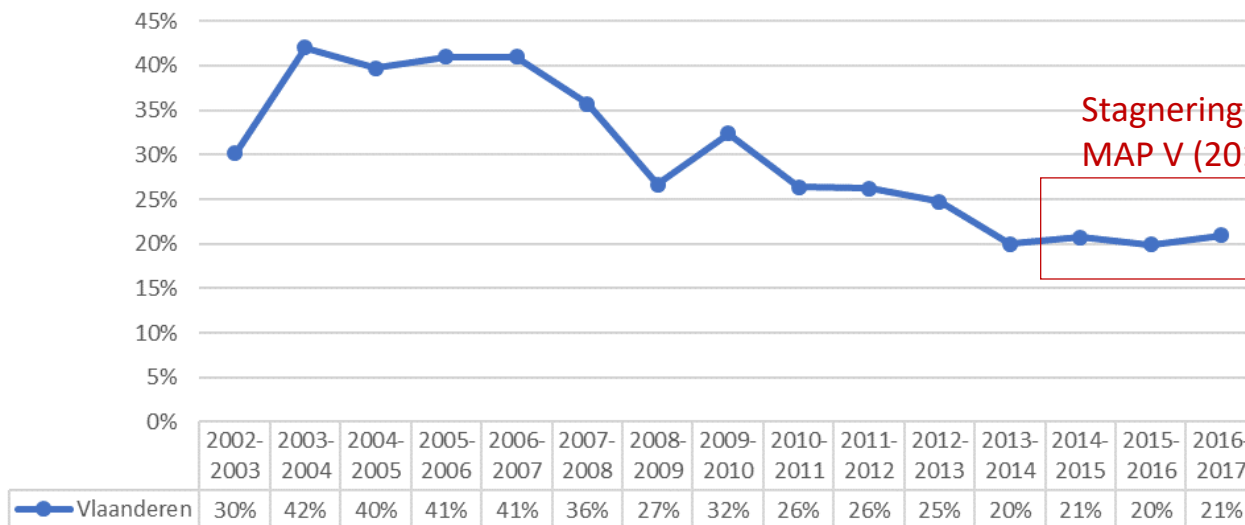
1m-teeltvrije strook

- ▶ **Vloeit voort uit**
 - 1m-bewerkingsvrije strook
 - $\geq$ 1m-pesticidenvrije strook
 - 5 à 10m bemestingsvrije strook
- ▶ **Wordt beschouwd als *quick win* voor verbetering waterkwaliteit**
 - Verminderde afspoeling nutriënten, pesticiden en sediment
 - Verlaagde rechtstreekse contaminatie
- ▶ **Handhaafbaarheid is groot**

Motivatie teeltvrije strook: Mestrapport signaleert ongunstige evolutie waterkwaliteit

% MAP-meetpunten met minstens 1 overschrijding

Bron: VLM

Stagnering sinds introde
MAP V (2015-2018)

Streefdoel 5%: onhaalbaar

2018

Beslissing min. Schauvliege
tot inzet van teeltvrije
strook als reeds wettelijk
verankerde maatregel

Belang teeltvrije strook

Enkele voordelen:

- ▶ Nutriëntenreductie
- ▶ Oeverstabilisatie
- ▶ Ecologische verbetering waterloop

→ Multifunctioneel

Kleine Nete: oeverafkalving

Bevoegdheid

Verschillende handhavende instanties:

▶ Waterloopbeheerders

→ 1^e categorie: VMM

→ ≥2^e categorie: provincies/gemeenten

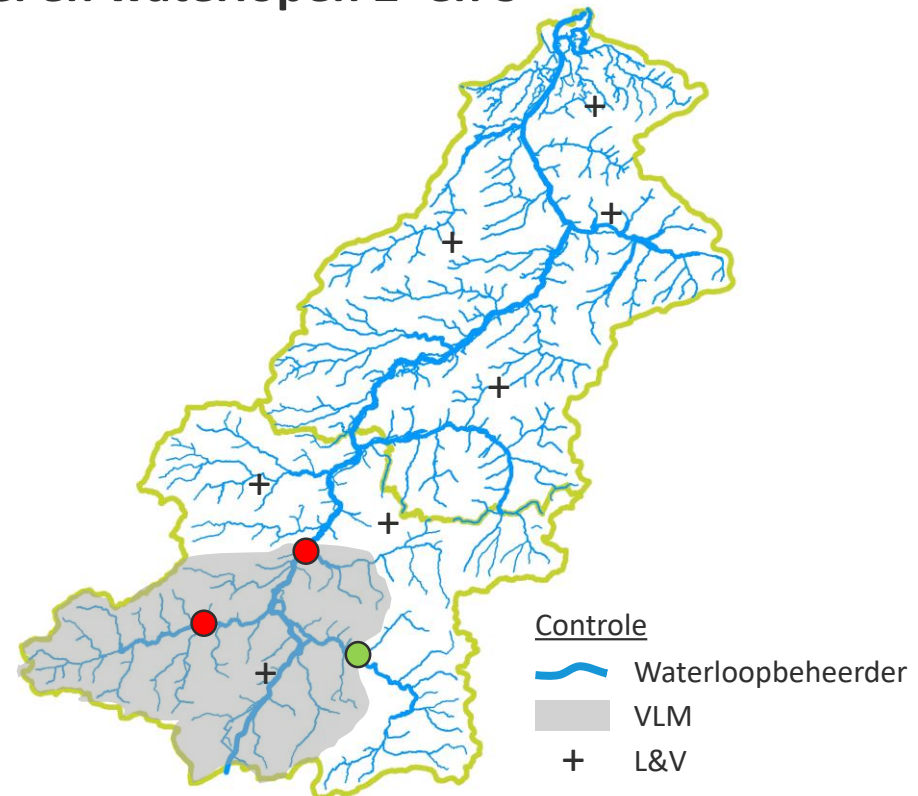
▶ VLM: focus op grachtenstelsel en waterlopen 2^e en 3^e categorie → MAP-meetnet

→ Bewerking, bemesting

▶ ANB: focus op SBZ

▶ Departement L&V

→ Controle EAG, randvoorwaarden,...

Werkwijze

- ▶ **Controle teeltvrije 1m-zone tijdens schouwing en periodieke terreinbezoeken langs waterlopen**
 - Overtredingen langs andere waterlopen kunnen gemeld worden aan VLM of bevoegde waterbeheerder
- ▶ **Fotografisch bewijs meeleveren**

Sanctioneringstraject

► Negatieve controle

- Aanmaning > Hercontrole > PV
- Na aanmaning is eenmalige grondbewerking ter regularisatie van de overtreding toegestaan, best gepaard gaand met inzaaien van niet-productieve grassoort of streekeigen gras-kruidenmengsel
- Regularisatieperiode: oogst mag nog binnengehaald w, nadien dient teeltvrije strook gerespecteerd te w. (→ op straffe van pv)
 - × Momenteel: sensibiliseringsperiode
 - × Kan op termijn herzien w.
- Aanmaning blijft 3 jaar geldig = indien binnen deze periode opnieuw overtreding w. vastgesteld na regularisatieperiode → pv

► Raadgeving

- Oude ploegvoor zichtbaar maar ingezaaid met gras
- Bij vermoeden van kans op inbreuk

Pesticiden

► Juridisch kader

→ DIW

→ Besluit duurzaam pesticidengebruik

Bebouwing oevers

► Juridisch kader

- DIW (waterbeheerder)
- RO (afdeling handhaving, gemeente)
- WOW (waterbeheerder)

Sluikstorten

- Juridisch kader
 - afvalwetgeving

Dank voor uw aandacht

Conclusies

- ▶ Sensibilisatie is belangrijk
- ▶ Voorkeur voor inzet zachtere instrumenten (raadgeving, aanmaning,...): veelal succesvol

Conclusies

- ▶ Waterbeheerder neemt best zelf initiatief voor handhaving oeverzones (gebiedskennis, zorg voor waterloop, ...)
- ▶ Ondersteuning door afdeling handhaving of andere is belangrijk (bvb. aanmaning door waterbeheerder, maar ook PV door afdeling handhaving vanuit bevoegdheid RO bij ophogingen in oeverzone)

Conclusies

- ▶ Grote vraag naar bevoegdheid handhaving ophoging van oeverzone en overstromingsgebied voor waterbeheerder
- ▶ Opmaak van sjablonen voor type-voorbeelden voor de verschillende waterbeheerders (→ actie WG handhaving CIW)